

פטרונאי אמנות בתקופת הרנסנס

באיטליה נוצרו ערי מדינה ששליטיה העשירים היו פטרונאי אמנות. בעקבות כך השתנה מעמדה של האמנות: מכלי שרת בידי הכנסייה היא הייתה למקור להנאה רוחנית, אסתטית וחילונית.

משפחת מדיצ'י

משפחת מדיצ'י (Medici), שממנה מונו ארבעה אפיפיורים, שלטה בפירנצה החל מן המאה ה-15 ועד המאה ה-18. בזמן שלטונם, תחילה רק בפירנצה, ובהמשך בטוסקנה – הפכה פירנצה מרפובליקה לדוכסות גדולה.

ראשון השליטים במשפחה היה [קוזימו דה מדיצ'י](#) (Còsimo Giovanni degli Medici, 1389 - 1464), ששלט בפירנצה כשעוד הייתה רפובליקה ונשא את התואר "אבי המולדת". מדיצ'י הנחיל למשפחתו ולעירו ערכים של טיפוח התרבות והאמנות. בזכות כספו ואמונו הקים [פיליפו ברונלסקי](#) את [כיפת הקתדרלה בפירנצה](#), אחד מהישגי הבנייה המרשימים ביותר בתקופת הרנסנס. מדיצ'י גם ייסד את "האקדמיה האפלטונית" ללימודי הפילוסופיה, והעמיד בראשה את ההומניסט [מרסיליו פיצינו](#), שהפך אותה לאבן שואבת לפיתוח ההומניזם, לימוד קריאה ותרגום כתבים מיוונית עתיקה וערבית.

[לורנצו די פיירו דה מדיצ'י](#) (Lorenzo de' Medici, 1449 - 1492) היה נכדו של [קוזימו](#) וכונה [לורנצו "המפואר"](#). הוא קידם את פירנצה כמרכז תרבותי, בנה מרכזי אמנות ותמך באמנים כמו [מיכלאנג'לו](#), אז בן 15. [לורנצו](#) היה איש רנסנס מן המעלה הראשונה. הוא היה משורר, פטרון אמנות והומניסט, ועמד בראש קבוצת הוגי דעות וביניהם [מרסיליו פיצינו](#) ו[ג'ובאני פיקו דלה מירנדולה](#), ששאפו לשלב את רעיונותיו של אפלטון עם הנצרות. בארמונו הגדוש ביצירות האמנות התכנסו ישיבות של "האקדמיה האפלטונית", וצעירים רבים, וביניהם [מיכלאנג'לו](#), [ליאונרדו דה וינצ'י](#) ו[ניקולו מקיאוולי](#), באו לשמוע את הרצאות המלומדים.

הנשים הבולטות במשפחה היו קתרינה דה מדיצ'י, שנישאה למלך צרפת אנרי השני, ומריה דה מדיצ'י, שנישאה למלך צרפת אנרי הרביעי. מריה הורישה לעיר פירנצה את אוסף האמנות המשפחתי, והתנתה זאת בכך שהאוסף יישאר במשרדים (אופיצי, באיטלקית) של המשפחה. כך נוצרה גלריית "אופיצי" (Galleria degli Uffizi), מהגלריות החשובות בעולם.

בית ספורצה – דוכסות מילאנו

[פרנצ'סקו ספורצה](#) (Francesco I Sforza, 1401 – 1466), מייסד בית ספורצה, היה מצביא מקצועי (condottiero) בשירות דוכס מילאנו [פיליפו מריה ויסקונטי](#). הדוכס מת בשנת 1447, ובשנת 1450 ביקש סנאט העיר מספורצה לקבל על עצמו את תפקיד הדוכס. ברוח הרנסנס דאג ספורצה לרווחת התושבים. הוא השתמש בכספי ציבור שגבה בשיטת מס מודרנית כדי להתקין מערכות תברואה ולתקן ליקויים עירוניים. חצרו הייתה מרכז לתרבות ומדע, והוא היה ידידו של שליט פירנצה [קוזימו דה מדיצ'י](#).

בנו [לודוביקו ספורצה](#) (1452 – 1508) היה גם הוא דוכס מילאנו, ונודע כפטרונם של גדולי האמנים של תקופתו [קליאונרדו דה וינצ'י](#), האדריכל [דונטו ברמנטה](#) ועוד. בימיו הוקמו בניינים מפוארים, נוסדה [האוניברסיטה של פאביה](#) ונפתחו בתי ספר למדע במילאנו.

בית פאצי (Pazzi)

משפחת אצולה טוסקנית, שעסקה בעיקר בבנקאות במהלך המאה ה-14 וה-15 בפירנצה. בעקבות סכסוך שליטה רב-שנים ואלים עם בני משפחת מדיצ'י, ובשנת 1478 נאלצה המשפחה לברוח מן העיר. בן המשפחה אנדריאה היה פטרון אמנות שמימן פרויקטים גדולים בפירנצה כמו "[קפלת פאצי](#)", יצירת המופת שתכנן ובנה [פיליפו ברונלסקי](#), המייצגת את אדריכלות הרנסנס.